

**VIŠJA STROKOVNA
ŠOLA ZA GOSTINSTVO
IN TURIZEM MARIBOR**

MARIBOR

MESTO VINA IN NAJSTAREJŠE VINSKE TRTE NA SVETU

Mentorica: Tanja Abarca Kokol

Avtorica: Nuša Prejac

Maribor, 2022

KAZALO VSEBINE

---

1. UVOD.....	3
2. MARIBOR.....	3
3. TEHNIČNI NAČRT VODENJA.....	5
3.1. Prilagajanje času in kraju.....	5
4. NAČRT VODENJA PO ODSEKIH.....	6
4.1. Odsek 1: Vinag in mariborsko vinsko podzemlje.....	6
4.2. Odsek 2: Trg svobode s pogledom na Piramido	7
4.3. Odsek 3: Trg Leona Štuklja: Martinovanje- dan ko se mošt spremeni v vino	8
4.4. Odsek 4: Židi in vino	9
4.5. Odsek 5: Vodni stolp	10
4.6. Odsek 6: Stara trta	11
4.7. Odsek 7: Po poteh nadvojvode Janeza do Hiše stare trte	12
5. MOŽNOSTI ZA SAMOSTOJNI OGLED MESTA	14
6. IZRAČUN CENE.....	15
7. ZAKLJUČEK.....	15
8. VIRI IN LITERATURA.....	16
PRILOGE	i
Priloga 1: Zemljepisni prikaz odsekov vodenja	i
Priloga 2: Slikovno gradivo	ii
Priloga 3: Brošura	vi
Priloga 4: Mobilna aplikacija Slovenski turistični vodnik	vii

KAZALO SLIK

Slika 1: Najstarejša trta na svetu	ii
Slika 2: Panoramski pogled na Maribor z vinogradi	ii
Slika 3: Trg Svobode.....	ii
Slika 4: Židovski trg.....	iii
Slika 5: Vinagova vinska klet.....	iii
Slika 6:Drava in Lent	iii
Slika 7: Glavni trg	iv
Slika 8:S kolesom po mestu	iv
Slika 9: Razstava o Nadvojvodi Janezu v Hiši stare trte.....	v
Slika 10: Martinovanje na trgu Leona Štuklja	v

1. UVOD

Sem Nuša Prejac, študentka Višje strokovne šole za gostinstvo in turizem Maribor. Skozi raziskovalno nalogo vas bom popeljala po svojem drugem domu in hkrati drugem največjem mestu v Sloveniji- Mariboru.

Za Maribor sem se odločila, ker je sicer turistično zelo izpostavljeno mesto, ki pa v primerjavi z ostalimi turističnimi destinacijami v Sloveniji ne dosega tako dobrih turističnih rezultatov. Ravno zato, smo se ob pogovoru skupaj z mentorji odločili, da če že izbiramo mesto, v katerem se nahajamo, tokratno vodenje ne bo običajno- ampak tematsko obarvano. Sprehod skozi zgodovino, zanimivosti, običaje in legende bo zaznamovala rdeča nit – vino. Nekdanje industrijsko središče, center zabave in dobrih ljudi, je tudi dom najstarejše še rodovitne vinske trte na svetu, ki s svojim obstojem štajerski prestolnici podarja veliko dodano vrednost, prepleteno z zgodbami, legendami, spomini in pozitivnimi vplivi.

Menim, da s tematskim vodenjem nagovarjamo določeno ciljno skupino. V mojem primeru »foodije«, gurmane, vinogradnike, vino-ljube, skratka vse, ki jih zanima vino in vse zgodbe povezane z njim. Hkrati gre za vrsto turistične ponudbe, ki jo lahko prilagajamo določenemu letnemu času, sezoni in celo časovnemu okvirju. Kadar je v mestu na vrsti Festival stare trte, je obisk aktivnosti le-tega, odlična dopolnilna dejavnost tematskemu turističnemu vodenju, ki gostom zagotovo ostane v spominu še dolgo.

V nalogi bom oblikovala turistični program, ki bo vezan na vinsko tematiko. Hkrati pa se bom pri sestavljanju programa držala načela trajnosti, kar pomeni, da bodo izbrane degustacije sestavljene iz živil lokalnih pridelovalcev, ki bodo tudi ekološka. S tem programom dodamo dodano vrednost tudi iz vidika strategije zelenega in butičnega turizma, ki je kot v zadnjem času večkrat slišimo, prihodnost slovenskega turizma.

2. MARIBOR

Maribor je mesto, ki leži na stiku Alp in nižinskega sveta, kar nam- Mariborčanom omogoča uživanje v pohodništvu in smučanju na Pohorju, prav tako pa v danostih nižinskega sveta, ki se pričinja prav pri nas v Mariboru. Ugodna lokacija nam omogoča več različnih dejavnosti, predvsem iz vidika gospodarstva. Ne-le, da se v okolici mesta dvigajo gričevja in hribi z odlično zemeljsko sestavo za gojenje trte, v mestu in v okolici prav tako najdemo številne znamenitosti, aktivnosti in dejavnosti, ki zamotijo prosti čas domačinov in obiskovalcev. Po številu prebivalcev je drugo največje mesto v Sloveniji, Mestna občina Maribor pa največja občina v podravski statistični regiji. Po podatkih Statističnega urada RS je imela mariborska občina sredi leta 2019 približno 112.100 prebivalcev s povprečno starostjo 45 let. Po podatkih Statističnega urada RS je imela mariborska občina sredi leta 2020 približno 112.400 prebivalcev s povprečno starostjo 45 let V letu 2020 je v Maribor prišlo 51.732 tujih gostov, ki so realizirali 153.343 nočitev, v letu 2021 pa se je število tujih

turistov povečalo: 77.712 turistov je realiziralo 194.378 nočitev (Statistični urad Slovenije, 2022) (Statistični urad Slovenije, 2022; Statistični urad Slovenije, 2022)

Tako kot Slovenija, ki je v svetu poznana kot zelena dežela, je tudi Maribor prostor, ki je trajnostno naravnan ter prinaša priložnosti za poslovanje in preživljanje prostega časa. Je primer sožitja z naravo, trajnostno usmerjene odgovornosti do najbolj dragocenega, kar daje okolje. Maribor je prostor z dolgo zgodovinsko tradicijo in kulturnim izročilom, ki s koščki življenja iz preteklosti sestavljata neskončen mozaik današnje podobe mesta.

Sredi mesta teče široka Drava, preko nje pa številni mostovi, kjer življenje mesta utripa med obema bregovoma že tisočletja. Kljub vsem nevšečnostim, kot so bili požari, turški vpadi in kuga, ki je pomorila dobršen del prebivalstva, se je mesto počasi večalo in s pridom izkoriščalo ugodno prometno lego. Do izgradnje južne železnice je večina tovornega prometa potekala kar na reki Dravi, kasneje ob izgradnji tirov in vzpostavitvi železniškega omrežja, pa se je mesto začelo naglo širiti proti vzhodu. Poleg kopenskih poti je za mesto še dolgo velik pomen imela vodna pot po Dravi, o pomembnosti katere priča izjemno živahen promet na Mariborskem Lentu.

Selitev Lavantinske škofije iz Št. Andraža v Maribor je posebna prelomnica, ki jo je uspelo doseči slovenskemu škofu Antonu Martinu Slomšku. Takrat je do tedaj znana cerkev Janeza Krstnika, dobila novo poimenovanje. Postala je stolna cerkev. Odločilen razvoj je mesto doživelo šele v 19. stoletju, ko je začel naraščati promet po obeh glavnih prometnih žilah, glavni komercialni in poštni cesti. V drugi polovici stoletja je izredno pogosta postajal tudi trgovina z vinom in prav vinske trgovine so bile tiste, ki so se vrstile vse od današnjega trga svobode, po današnji Partizanski cesti vse do Glavnega kolodvora.

Za Maribor je izrednega pomena dogajanje po 1. svetovni vojni, ko so iz razpadle Avstro-ogrske nastale nove države. Maribor, bi lahko pripadal Avstriji, če ne bi bilo slovenskega narodnega heroja, generala Rudolfa Maistra, ki je obranil severno slovensko mejo. V tem času je Maribor postal precej industrijsko usmerjeno mesto, s tekstilno industrijo na čelu. Razvoj mesta se je začasno ustavil v času trajanja 2. svetovne vojne, a je Maribor na koncu le-te ponovno oživel. V času socializma je mesto nadaljevalo svoj razvoj v slogu industrijskega mesta in je postopoma postajalo tudi gospodarsko in univerzitetno središče Severovzhodne Slovenije. V obdobju po osamosvojitvi Slovenije je predstavljalo težko obdobje za mesto saj je večina industrijskih središč v Mariboru začela propadati, kar je mesto in njegove aktiviste pripeljalo do iskanja novih poti za uspeh. V Mariboru danes ponovno vre mladostniška energija, tudi gospodarsko se je mesto postavilo na noge hkrati pa postaja tudi vse bolj priljubljena turistična točka oziroma središče, ki z bogato zgodovino, raznoliko ponudbo in odlično kulinarčno ponudbo privablja obiskovalce, ki jih mesto najstarejše vinske trte na svetu vedno znova navduši. (Radovanovič, 2015)

3. TEHNIČNI NAČRT VODENJA

SKUPINA: Naročena

DATUM: Po dogovoru

ZBIRNO MESTO: Dvorišče pred Vinagovo vinsko kletjo

URA: 10:45

ZAP. ŠT.	ODSEK	ČASOVNI OKVIR	KONTAKT	OPOMBE
1.	Zbirno mesto: Vinag. Pričetek vodenja	11:00-11:10	VSGT Maribor, Cafova Ulica 7, 2000 Maribor	Turistično vodenje: 5 EUR/os
2.	Trg Svobode	11:11-11:17	/	/
3.	Trg Leona Štuklja	11:20-11:28	/	/
4.	Židovski trg	11:35-11:45	/	/
5.	Vodni stolp	11:50-11:58	/	/
6.	Stara trta	12:00-12:10	/	/
7.	Po poteh nadvojvode Janeza do Hiše stre trte	12:10-12:20	/	Vključuje tudi ogled razstave o Nadvojvodi Janezu
8.	Degustacija in ogled Hiše stare trte	12:25-13:15	Hiša Stare trte Vojašniška ulica 8, 2000 Maribor 051 335 521	Degustacija 3 vzorcev ekoloških vin: 8,90 EUR/os Ocvirkovka: 2,45 EUR/os

3.1. Prilagajanje času in kraju

Tehnični načrt in vodenje samo se lahko prilagodi glede na sezono in časovni okvir naših obiskovalcev/turistov.

PRIMER 1: Pri zadnjem odseku vodenja jih v času Festivala stare trte lahko povabimo na trgatev stare trte ipd. Hkrati se v tistem obdobju po celem mestu godijo aktivnosti, ki častijo obstoj najstarejše trte na svetu.

PRIMER 2: V kolikor bi se naše vodenje dogajalo ravno v času Martinovanja, bi lahko odsek vodenja, ki se dogaja na trgu Leona Štuklja, na kratko povzeli že prej, del vodenja, ki pa je namenjen Martinovanju pa bi lahko obiskovalci občutili kar na svoji koži, ko bi skupaj pokukali v dogajanje na največjem Slovenskem trgu znotraj peš cone.

4. NAČRT VODENJA PO ODSEKIH

4.1. Odsek 1: Vinag in mariborsko vinsko podzemlje

V Mariboru velja prav posebna zgodba, da se pod mestom, skriva še eno mesto. Pod zemljo se namreč skriva ena izmed najstarejših srednjeveških kleti v Evropi, prepletena z različnimi rovi in bunkerji. Vse to in še več je Vinagova klet, ki ima še večji pomen, predvsem zaradi samega okoliša v katerem se nahaja, ki se že od nekdaj ponaša z dobrim in kvalitetnim vinom.

Sama tradicija vinogradništva in vinarstva, se je v Vinagovi kleti začela že davnega leta 1847, ko se je bogat graščak Alojz Kriehuber začel ukvarjati z vinogradništvom. Zaradi same kvalitete in skladiščenja vina, je dal postaviti vinsko klet. Ker je bilo tako kot danes tudi včasih vse povezano z denarjem, se je tudi v tej kleti zasnovala poslovna ideja o prodaji vina, čemur je zelo pripomogla tudi takrat izgrajena železnica na trasi Dunaj- Trst, ki je na srečo omenjenega graščaka, svojo postojanko imela tudi v Mariboru.

Kot zanimivost lahko izpostavim poslovni uspeh prodaje vina, saj so že po prvi trgatvi na Dunaj in Trst izvozili za takratni čas izjemnih 50 vagonov vina.

V času po drugi svetovni vojni se Vinagova klet združi s pivovarniško kletjo in s tem postane največja klasična klet v centralni Evropi pod mestnim središčem. Kot je splošno znano, je zgodovina kleti izjemno pestra, saj je Vinagova klet morala preživeti veliko trenutkov, ki so bili včasih slabi včasih pa tudi dobri. Kljub vsem tegobam, se je klet vedno znova pobrala in je bila na vrhuncu svoje moči največji proizvajalec in izvoznik vina na območju nekdanje Jugoslavije.

O sami velikosti kleti je težko razpravljati, saj se je klet že v preteklosti razprostirala na kar 20.000 kvadratnih metrov površine pod samim centrom mesta Maribor. Zanimivost današnje kleti je, da se v njej še vedno hrani največja vinska cisterna tistega časa iz leta 1909, ki se ponaša s prostornino 100.000 litrov.

Vinagova klet je skupek hodnikov, ki skupaj tvorijo pravi labirint, ki nas po zgodovini kleti popeljejo po poti dolgi kar 2 kilometra. Ob sprehodu po predorih lahko opazujemo različne lesene sode in cisterne. Najstarejši še ohranjen leseni sod je iz leta 1862, v katerem je včasih počivalo točno 16.920 litrov vina. Ena izmed zanimivosti je tudi, da je bila Vinagova klet elektrificirana že leta 1888, kar pa pravzaprav ni nikakršno presenečenje, saj se je že desetletje pred tem po Mariboru potikal Nikola Tesla.

Klet se ponaša tudi z eno najzanimivejših zbirk arhivskega vina v Sloveniji. Najstarejša steklenica laškega rizlinga je iz leta 1946, ki so ga tako kot tudi večino Vinagovih vin pridelali v lastnih vinogradih Svečini, kjer je takrat bila tudi kmetijska in gospodinjska šola, ki se je nahajala v Svečinskem gradu.

Med drugo svetovno vojno so klet zavzeli Nemci, ki so vino bodisi popili bodisi prodali, saj po vojni v kleti niso našli niti ene steklenice. Danes je Vinag v lasti ptujске kleti Pullus, v sami kleti pa se odvijajo vodeni ogledi, degustacije in tudi zabave. (Alič, 2021)

4.2.Odsek 2: Trg svobode s pogledom na Piramido

Trg svobode leži v samem osrčju mesta in ga krasi bronasti spomenik NOB, delo Slavka Tihca iz leta 1975. Če vam Mariborčan reče, dobiva se pri "Kodžaku", pomeni to tukaj, pri tem spomeniku. Ta običaj se je ohranil še iz časov, ko ljudje niso poznali telefonov in posledično niso imeli možnosti pošiljanja sms sporočil, v katerih bi se dogovorili za kraj in čas srečanja. Prav zato je stalno zbirno mesto vseh druženj bilo prav pri znamenitem »Kodžaku«. Ljudsko poimenovanje kipa izhaja iz njegove oblike, ki spominja na golo glavo detektiva Kojaka, ki je bil glavni junak ene izmed najbolj znanih detektivskih serij takratnega časa.

Prava razlaga oblike kipa Narodno-osvobodilnega boja je pa popolnoma drugačna. Kip pravzaprav ponazarja obliko kapljice, ki pade na površino in se v spodnjem delu zaradi upora gravitacije razširi. Upor gravitacije pa v prenesenem pomenu pomeni upor borcev, vojakov, v vojni za domovino. V spomeniku so vdolbeni razglasi o streljanju talcev in upornikov, ki so bili med drugo svetovno vojno obsojeni na smrt ter poslovilno pismo na smrt obsojenega Jožeta Fluksa.

Proti severu se odpira lep pogled na parkovni Trg generala Maistra in naprej proti griču Piramida, proti vzhodu pa na Partizansko cesto, eno pomembnejših mestnih vpadnic.

Piramida je 386 metrov visok grič, posejan z vinogradi, ki se dviga nad mestnim središčem. Na vrhu danes stoji klasicistična kapelica s kamnitim kipim Marije in je prepoznavni znak Piramide. V preteklosti je na tem mestu stal grad Spanheim, ki so ga mestne oblasti v 12. stoletju zgradili, da bi svojo utrdbo zaščitili pred napadi Ogrov. V tistih časih si je mesto pridobilo poimenovanje Marburg. Po koncu vojne nevarnosti grad na vrhu griča ni prestavljal smiselne domovanja graščakov in plemstva, saj nevarnosti pred napadi več ni bilo, zato so domovanje preselili v dolino, natančneje v prostore Mariborskega gradu, na katerega meji sam Trg Svobode. Kamne,

V kasnejših zapisih in izročilih opazimo, da je prvotni grad Spanheim v zgodovini večkrat pogorel, nekatere dele pa so uporabili tudi pri gradnji današnjega Mariborskega gradu. Ko so grad na vrhu Piramide dokončno porušili, so iz ostankov materiala postavili kamnito piramido, po kateri se grič imenuje še danes. Piramida je danes predvsem odlična rekreacijska točka Mariborčanov in Mariborčank, ki na vrhu ponuja res izjemen pogled na Pohorje, okoliške griče, reko Dravo in sam Maribor, ki je ob sončnem vzhodu zares dih jemajoč.

S Piramido povezujemo tudi sosednji grič, imenovan Kalvarija, na katero so Mariborčani v zahvalo, da so končno uspeli premagati kugo, speljali božjo pot in na vrhu zgradili kapelico Svete Barbare. Danes na vrh hriba vodijo znamenite mariborske »štenge«, ki jih vsaj enkrat v življenju mora premagati vsak pravi Mariborčan. Nagrada za premaganih 455 stopnic pa čaka na vrhu. To je čudovit panoramski pogled na Maribor in okolico.

Vinogradi, ki se razprostirajo od enega griča pa do drugega, so že vrsto let zaščitni znak mesta, to je namreč pogled, ki ga doživi vsak obiskovalec, ko se iz smeri Ljubljane, Celja,

Slovenske Bistrice ali Ptuja pripelje v Maribor. Grozdje iz omenjenih vinogradov za pridelavo vina uporabljajo tudi v Vinagovi kleti. (Curk, 2000); (Pivka & Kaučič, 2017); (Radovanovič, 2015)

4.3.Odsek 3: Trg Leona Štuklja: Martinovanje - dan ko se mošt spremeni v vino

Trg Leona Štuklja je največji mariborski trg, ki stoji na nekoč zelo občutljivi osi med obrežjem reke Drave in Mariborskim mestnim parkom. Sam prostor je bil že v preteklosti urejen ko peš cona, kljub temu pa se na nekdanji Svetozarevski ulici, ki je služila kot prehodno območje med starim mestnim jedrom in poslovnim središčem City, ni kaj dosti dogajalo. Prav zato, so se na mestni občini Maribor odločili za investicijo in temeljito prenovo območja nekdanje Svetozarveske v trg, ki so ga poimenovali po znanem slovenskem olimpijcu Leonu Štuklju.

Projekt prenove, so zasnovali v arhitekturni pisarni Prinčič & Partners, ki si je zadala jasen cilj. Želeli so ustvariti urbani prostor za vse generacije ter različne mestne dogodke in koncerte. Namen prenove je med drugim bila povezava novega dela mesta Maribor s starim mestnim jedrom. Arhitekti so si kot pomemben del prenove omislili tudi oživitev pritličnih delov stavb, ki obdajajo trg in so v skladu z materiali in barvami le-teh izbirali tlakovane površine, vrsto razsvetljave in zelenja, s čimer so dosegli usklajenost vseh elementov.

Ena izmed pomembnejših atrakcij na Trgu Leona Štuklja pa je strop, ki ponazarja svetilke. Ta del je bil zasnovan z namenom uprizoritve dnevne sobe sredi mesta. Luči so prilagodljive in jih je mogoče premikati, oblikovati in s tem pričarati različne ambiente za večerno dogajanje. Trg postaja prizorišče vedno bolj številnih mariborskih prireditev. Ena izmed pomembnejših prireditev, ki se dogaja prav na največjem Slovenskem trgu je Martinovanje. Martinovanje je Štajersko novo leto. Odvija se vsako leto na Trgu Leona Štuklja, pred tem pa se je odvijalo na Trgu Svobode. V Štajerski prestolnici se za ta praznik zbere okoli 20.00 obiskovalec iz vse Slovenije in tudi iz tujine. Takrat se poklonijo mlademu vinu, ki se prav na Martinovo, natančneje 11.11. ob enajsti uri, enajst minut in enajst sekund iz mošta spremeni vino. S tem velja tudi za največje enodnevno javno martinovanje na območju Slovenije. Takrat dogajanje že tradicionalno otovorijo »Najvirtovi Štajerci«. Poklon vinu, jeseni in veselo druženje spremljata bogat kulturno-zabavni program ter seveda tradicionalna vinsko-kulinarična ponudba. Celotno dogajanje pa se vsako leto zavleče dolgo v noč.

Na ta praznik so se v preteklosti odvijale tudi nekatere druge aktivnosti, ki so se razvile šele po prvi svetovni vojni. Ena izmed teh je ta, da se posamezniki našemijo v maškare, natančneje v škofom redovnike in Martine ter druge stereotipne like, ki po izročilu predstavljajo slovensko kmečko prebivalstvo. Tako oblečeni nato bolj ali manj opiti obhajajo vinograde in kleti ter s tem opravljajo neke duhamorne rituale, ki pa samo po sebi nima posebne povezave z legendo o Martinovanju. Gre predvsem za zabavo in krajšanje časa,.

Prireditev ob svetem Martinu, svetniku, ki mošt spremeni v vino, pomeni simboličen zaključek vsega vinogradnikovega prizadevanja. Ta praznik v Slovenskih domovih praznujemo predvsem s obrednim kosilom, ki je sestavljeno iz pečene rase ali gosi, rdečega zelja, mlincev in seveda mladega vina. (Trajekt, Zavod za prostorsko kulturo, 2011); (Virtič, 2009)

4.4.Odsek 4: Židi in vino

Iz dokazov je jasno razvidno, da se je v Mariboru v 14. stoletju začela razvijati številčna judovska skupnost, ki je bila gospodarsko zelo vplivna. Najstarejši dokaz o židovski skupnosti v Sloveniji, je oljenka, ki upodablja sedmeroramnega svečenika, ki hkrati tudi najstarejši judovski simbol.

V Mariboru je jasno razvidno, da judovska četrt ni bila postavljena v značilne gete v katerih so v takratnem času prebivali judi. Kljub vsemu pa so se zaradi lastnih navad in protokolov zadrževali bol za sebe. Judje so prebivali v okolici današnjega Židovskega trga in Židovske ulice, zavzemali pa so tudi vogalni del današnjega glavnega trga. Po vseh dejstvih in legi njihovega geta, lahko sklepamo, da Judje v vseh deli mesta Maribor precej zaželeni.

Tako kot ostali meščani, so tudi judje sodelovali pri različnih aktivnostih. Na mestnih tržnicah, kjer se je prodajala hrana, lončeni izdelki, tkanine in še kaj, so se skupaj s kristjani srečevali v vlogi kupcev, saj so bili tako, kot ostali ljudje izvzeti iz prodaje izdelkov. Čeprav so bili v takratnem času največji uvozniki tkanin, je prepoved prodaje veljala tudi za njih. To je veljalo z popolnoma vse prebivalce z izjemo meščanov. Prav iz tega razloga so se znašli in izkoristili luknjo v »zakonu« ter se preizkusili na zelo dobičkonosnem trgu in sicer na trgu z vinom. Zanimivost je, da so judje večino vina dobili od neplačnikov dolgov, ki so jim predhodno posodili denar ali blago.

Na začetku 13. stoletja, je bilo na ravni srednje Evrope predpisano, obvezno nošenje tako imenovanega judovskega klobuka, ki je bilo opaženo tudi pri mariborskih judih. S tem kosom oblačila bi se naj prebivalci Židovske četrti ločili od preostalih meščanov mesta Maribor. V današnjih časih bi nekaj takega veljalo za popolnoma absurdno diskriminacijo in tudi takrat pravzaprav ni bilo mišljeno nič drugače. Kljub vsemu pa so ta ukrep Judje sprejeli, kot del neke obveze in na nek način del svoje identitete.

Jude se z vinom povezuje tudi zaradi njihovih značilnih običajev ob prazniki. Recimo na praznik Pesah ali Pasah morajo vsi prisotni popiti po štiri skodelice vina, gre pa v bistvu za obred kje posvetijo vino in kruh. Pri njih ta praznik predstavlja krščansko Veliko Noč. Pri skoraj vseh praznikih pa tudi na porokah, se za pitje uporablja Kosher vino, ki je pridelano po posebnem postopku, ki za svojo fermentacijo zahteva posebno vrsto kvasa. Ob pitju tega vina se na primer ob porokah, obrezovanju otrok in blagoslovih obvezno recitira. V primeru, da pa dostopa do tega vina ni pa je popolnoma soliden nadomestek tudi grozdni sok. Judje

pa ne poznajo samo prijetnih obredov z vinom. Starodavni rabini namreč v hebrejščini opisujejo sposobnost vina, da povzroča pijanost in posledično sproščanje zadržkov.

Sinagoga je prostor, ki se posveča judovski preteklosti v našem mestu in je hkrati tudi ena izmed najstarejših še ohranjenih sinagog v evropskem prostoru, ki se ponaša z gotsko fasado in stopničastimi oporniki. V preteklosti je služila tudi kot sedež vrhovnega rabinata na Štajerskem. Iz tega dejstva lahko razberemo, da je bila židovska skupnost na tem delu Štajerske izjemno velika. Zraven same sinagoge se je nekoč nahajala tudi šola, pokopališče, hiša vrhovnega poglavarja in ob reki Dravi tudi obredno kopališče. V 16. stoletju so sinagogo predelali v katoliško cerkev Vseh svetnikov. (Gabrijan, 2020); (Gordon-Bennett, 2021); (My Jewish Learning, 2021)

4.5.Odsek 5: Vodni stolp

Glede na to pa da se nahajamo na Lentu , se spodobi, da se sprehodimo tudi čez zgodbe starega mestnega jedra. Včasih glavna postojanka splavarjev oziroma tako imenovanih "flosarjev" se je nahajala prav tukaj na Lentu ali včasih imenovanem Pristanu. To je bilo za dravske splavarje glavno pristanišče pred Hrvaško in Srbijo, kjer so si splavarji nabrali novih moči ter naredili zaloge za nadaljevanje naporne poti. Ko so pristali ob njem je bil za njimi že najnevarnejši del poti , saj je bila Drava do Maribora deroča in nevarna reka.

Na splavih se je v takratnem času prevažalo železo, les in steklo. Čeprav je že zdavnaj izgubilo svoj pomen pa je splavarjenje še dandanes del Maribora, saj lahko v obliki animacije še vedno podoživite življenje starih "flosarjev" in se odpravite na pravo pristno splavarjenje ter doživite flosarski krst hkrati pa doživite tudi kulinarično razvajanje saj vam ponudijo tudi staro flosarsko malico.

Tukaj vidite tudi Vodni stolp, ki je veljal za mogočno renesančno mestno utrdbo v 16. stoletju, ki je bila iz strani prebivalcev zgrajena z namenom obrambe pred turškimi vpadi, z njim pa so pomaknili obrambo mesta tudi k reki Dravi. Pri načrtovanju gradnje hidroelektrarne Srednja Drava I, se je izkazalo, da se bo vodostaj reke v Mariboru izrazilo povišal, kar je pomenilo temeljit razmislek o usodi zgradb, ki so svojo mesto imele ob reki Dravi. Najpomembnejši vlogi sta igrala Vodni stolp in tako imenovane Mariborske Benetke, ki so bil pravzaprav pristanišče splavarjev z hišo, ki je kasneje postala žrtev rušenja, ki še dandanes buri duhove.

Na srečo so se mestne oblasti odločile ohraniti vsaj Vodni stolp, kar pa ni bila lahka naloga. Gre za projekt, ki ga še danes preučujejo na arhitekturnih fakultetah, tako po Sloveniji, kot tudi v tujini. Stolp so dvignili za kar 2,6 m, da jim je to uspelo, so morali iz tehničnih razlogov začasno porušiti tudi nosilni stolp in oboke. Delo žal nikoli ni bilo popolnoma zaključeno, zato je prostor še dolgo sameval in sicer do rekonstrukcije in odločitve, da bo v Vodnem stolpu zaživela vinoteka, kar je prikladno za okoliš v katerem se nahaja.

Če smo že pri obrambnih stolpih, pa svoj pogled usmerimo v drugo stran, kjer nas občuduje še sodni stolp. Ta je bil eden izmed obrambnih stolpov mesta, ki so sestavljali staro mestno obzidje iz 14. Stoletja in so nekoč ščitili mesto. Ime je dobil v času, ko so v njem izrekli sodbe, ki jih povezujemo z čarovništvom, na katerega so v tistih časih radi obsojali ženske spoznane za čarovnice, ki so bile po mnenju moških ali ljudi na višjih položajih prepametne, preveč napredne, uspešne in še kaj. (Pivka & Kaučič, 2017); (Curk, 2000); (Narodni dom Maribor, brez datuma)

4.6.Odsek 6: Stara trta

Pristan ali Lent je del starega mestnega jedra ob reki Dravi, ki sega od današnje tržnice pri Sodnem stolpu do Vodnega stolpa nekoč pa je tukaj potekal južni del srednjeveškega obzidja. Je tudi najbolj čaroben del starega mestnega jedra, sploh ko posije sonce in se terase lokale napolnijo z ljudmi, veseljem in smehom. Lent pa je tudi prostor, kjer domuje najstarejša še rodovitna trta na svetu.

To je več kot 400 let stara modra kavčina ali žametna črnina. No naša stara kraljica pa ima za sabo že kar težke čase. Preživela je več srednjeveških požarov, na koncu 19. stoletja pa je bila ena izmed redkih trt katerih ni uničila trtna uš, ki je v tem času prizadela večino Evrope. Razlog zato so bile njene globoko pod dravskim prodom zakopane korenine, kjer se ta parazit ni uspel zaroditi. A težki časi še niso bili končani, saj je stara trta najhujši udarec dobila s poplavami reke Drave, ko se ji je porušil celoten koreninski sistem. Toda danes je še vedno z nami po zaslugi strokovnjakov, ki so vztrajali, raziskovali in se trudili, da so v naši stari trti spet vzbudili življenje.

To je le eden izmed razlogov, da njej v čast vsako leto priredijo festival stare trte. Mesto takrat zaživi v povsem drugi luči, prebudi se mladost, igrivost in družabnost, saj imamo takrat možnost spoznati najboljše Štajerske Slovenske vinarje, vrhunsko a hkrati domačo kulinariko. Najpomembnejši del festivala pa je zagotovo obujanje tradicije in ohranjanje kulturne dediščine, to pa je svečana trgatev Stare trte, ki se že več let izvaja v okviru te prireditve.

Vse zgodbe, zanimivosti in legende o stari trti pa gre povezati tudi s stavbo pred katero rodi že veličastnih 400 let. Torej Hiša Stare trte, je prostor, ki je namenjen vsem obiskovalcev častitljive dame. K obisku vabijo vse obiskovalce, saj trto v Mariboru pač moreš videti. V ta namen imajo pripravljene vodene ogleda vinoteke, razstave, degustacije, razne spominke ter darila in še marsikaj se najde za vsakega.

Tako je danes Štajerska ena izmed vinogradniško najbolj razvitih regij Slovenije, ki si jo marsikdo zapomni prav po raznolikosti vin in seveda po biseru, ki je postal tudi del Guinnessove knjige rekordov.

(Curk, 2000); (Hiša stare trte. 20.4.2022, 2022); (Pivka & Kaučič, 2017); (Hiša stare trte, 2020)

4.7.Odsek 7: Po poteh nadvojvode Janeza v Hiši Stare trte

Od tukaj nam pogled seže daleč čez reko Dravo pa vse do Mariborskega Pohorja in okoliških gričev, v objemu katerih se skriva skriti biser Maribora z okolico- Meranovo. Povezava med nadvojvodo Janezom Habsburškim in staro trto je sprva rahlo zabrisana, saj najstarejša trta na svetu na območju Maribora izhaja še iz časov pred življenjem vnuka Habsburške cesarice Marije Terezije. Nit, ki povezuje obe zgodbi so v prvi vrsti vinogradi, saj prve vinograde v »sodobni« obliki na območju Maribora in Štajerske zasadi prav nadvojvoda Janez.

Njegov vinograd ni bil podoben tedaj običajnim, saj so bile trte prvič posajene v vrstah in hkrati strogo ločene po sortah, kar je bil za takrat izredno slabo razvito vinogradništvo in vinarstvo na Slovenskem velik korak. Prav to pa je bil razlog za odprtje prve vinogradniške šole na Štajerskem, ki je postala izvorno središče sodobnega vinogradništva in skozi leta prejela več nagrad za prizadevnost in uspešnost tamkajšnjih viničarjev. Nadvojvodi Janezu, je torej uspelo ustvariti pravo revolucijo kadrov na področju vinogradništva. V obdobju njegovega delovanja so iz čistih amaterjev napredovali do kvalitetnih vinogradnikov, ki so kasneje svoje znanje predajali iz generacije v generacijo ter s tem omogočili širjenje te panoge po Štajerski Sloveniji.

Kot že omenjeno je Nadvojvoda Janez med svojimi mnogimi nagnjenji k novostim še posebej skrbno negoval tudi svoj odnos do trte in vinogradništva. Tedanje vinogradništvo na štajerskem je bilo v njegovih očeh zaostalo, zastarelo in nerazvito. Trte so bile tudi sortno pomešane, njihova oskrba pa je bila izjemno slaba ter nestrokovna, kar pa je izjemno vplivalo na njeno slabo rodovitnost. Nič boljše ni bilo niti kletarjenje, posledično kakovost vin ni bila na primernem nivoju, vse skupaj pa je vplivalo na nerazvitost Štajerske, ki v takratnem obdobju ni imela možnosti za razvoj.

In prav to je Nadvojvodo Janeza pritegnilo k raziskovanju tamkajšnjega območja. Že iz preteklosti je dobro poznal vinogradniške razmere ob reki Ren in prav tako kakovost tamkajšnjih vin.

Tako je bil odločen, da bo izvedel prenos sort iz Porenja na slovensko Štajersko. Za središče, v katerem bi trte iz Porenja poskusno uvajali, je zaradi ugodnih klimatskih razmer izbral okolico Pekar in Limbuša, kjer je leta 1822 kupil posestvo, danes znano pod imenom Meranovo2.

In prav na Meranovem, so leta 1823 začeli saditi nove sorte trt, ki so bile strogo ločene in razporejene v več raznih vrstah. Več kot očitno je bilo zgražanje Nadvojvode Janeza nad nekdanjim sistemom vzgoje trte upravičeno, saj se je izjemen uspeh pokazal že ob prvi trgatvi leta 1826, katere se je nadvojvoda Janez udeležil tudi osebno. Kasneje pa je na Meranovem tudi pogosto bival in si tam ustvaril svojo rezidenco. Vinogradi so postali tako ugledni in znani, da so na Meranovem leta 1832 ustanovili prvo vinogradniško šolo na Štajerskem, ki se ji je pozneje priključil še sklad za nagrajevanje prizadevnih in uspešnih viničarjev.

Vinogradi so se tukaj ohranili vse do danes, prav tako pa tudi šolska dejavnost, saj na posestvu Meranovo deluje tudi Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru. (Hiša stare trte. 20.4.2022, 2022); (Vili Vuk, 2006)

5. MOŽNOSTI ZA SAMOSTOJNI OGLED MESTA

TURISTIČNO INFORMATIVNI CENTER MARIBOR Partizanska cesta 6, 2000 Maribor	Odpiralni čas: PON-PET: 9:00-17:00; SOB: 9:00-13:00 Ponudba: TIC Maribor je poleg vira informacij o mestu pravo mesto tudi za nakup raznolikih in trendovskih spominkov mesta Maribor in Slovenije Kontakt: +386 2 23 46 ali tic@maribor.si
RESTAVRACIJA BRO'SIS Tyrševa ulica 3, 2000 Maribor	Odpiralni čas: PON-SRE: 11:00-19:00; ČET-PET: 11:00-22:00, SOB: 12:00-22:00 Ponudba: Kulinarika, ki včasih postreže z znanimi imeni jedi naše babice pa vendar po okusu prestopi meje domačnosti in ponuja odkrivanje novih okusov. Tapasi in kosila. Kontakt: +286 70 503 300
RESTAVRACIJA 7 Cafova ulica 7, 2000 Maribor	Odpiralni čas: TOR-SRE: 8:00-16:00; ČET-PET: 8:00-22:00; SOB: 11:00-12:00 Ponudba: Moderna kulinarika prepletana s tradicijo. Zajtrki, kosila, večerje in degustacijski meniji. Kontakt: info@sedem.si ali +386 2 621 14 12
HIŠA STARE TRTE Vojašniška ulica 8, 2000 Maribor	Odpiralni čas: PON – SOB: 10.00 do 18.00; NED/ PRAZNIKI: 10.00 do 16.00 Ponudba: Vodeni ogledi, degustacije, folklorne predstave, razstava, vinoteka,.. Kontakt: +386 2 25 15 100 ali stara-trta@maribor.si
VINAGOVA VINSKA KLET Trg Svobode 3, 2000 Maribor	Odpiralni čas: PON-PET: 16:00-19:00; SOB-NED: 11:00-16:30 Ponudba: Vodeni ogledi kleti ter razne degustacije, vinoteka,... Kontakt: + 386 (0)1 23 07 530 ali info@vinag1847.si
MBajk- S kolesom po mestu Na 13 postajah po celotnem mestu	Čas izposoje: 24/7, za največ 60 minut naenkrat Ponudba: Izposoja koles na avtomatskih postajah Kontakt: Mobilna aplikacija MBajk, +386802334 ali info@mbajk.si
POKRAJINSKI MUZEJ MARIBOR Center, 2000 Maribor	Odpiralni čas: PON-SOB: 10:00-18:00 Ponudba: Stalne in občasne razstave, zbirke, virtualne vsebine, ogledni depoji, dogodki, interaktivne vsebine, ogledi,... Kontakt: (02) 228 35 51
LEVINO WINE BAR Poštna ulica 4, 2000 Maribor	Odpiralni čas: PON-ČET: 16:00-23:00; PET-SOB: 16:00-2:00 Ponudba: Vina iz Podravske vinske regije (Bela, Rdeča, oranžna ter penine), mesne in sirne plošče z lokalnimi sestavinami Kontakt: +386 70 728 222
HOTEL MARIBOR Glavni trg 8, 2000 Maribor	Odpiralni čas: Prijava ob 14:00, odjava ob 11:00 Ponudba: Prefinjen hotel z apartmaji v stavbi iz 18. stoletja. Zajtrk in parkirišče sta brezplačna. Kontakt: +396 2 34 56 00
Vodni stolp Usnjarska ulica 10, 2000 Maribor	Odpiralni čas: PON-ČET: 10:00-22:00; PET-SOB: 10:00-0:00; NED: 10:00-14:00 Ponudba: Vrhunska ponudba vin z intimnim vzdušjem. Kontakt: +386 2 2346611

6. IZRAČUN CENE

STALNI STROŠKI (FC)

STROŠEK	CENA ZA 20 PAX	CENA NA OSEBO
Tematsko turistično vodenje	100 EUR	5 EUR
SKUPAJ:	100 EUR	5 EUR

SPREMENLJIVI STROŠKI (VC)

STROŠEK	CENA ZA 20 PAX	CENA NA OSEBO
Degustacija »GREEN 3« – 3 vzorci EKO vina	178 EUR	8,90 EUR
Ocvirkovka kot dodatek k degustaciji	49 EUR	2,45 EUR
SKUPAJ:	227 EUR	11,35 EUR

IZRAČUN PRODAJNE CENE

STALNI STROŠEK NA OSEBO		5 EUR
SPREMENLJIVI STROŠEK NA OSEBO		11,35 EUR
STROŠKI SKUPAJ		16,35 EUR
RVC	10%	1,635 EUR
DDV NA RVC	22%	0,3597 EUR
TOTAL:		18,3447 EUR
PRODAJNA CENA		19 EUR / OSEBO

7. ZAKLJUČEK

Za mesto v katerem preživiš večino svojega življenja, se ti zdi, da ga poznaš do potankosti. Ko se lotiš naloge in raziskovanja, kot je ta pa ugotoviš, koliko skritih zgodb in ozadja se skriva za vsemi koticiki, ki jih videvaš vsak dan. Izjemno vesela sem, da sem svojo vodenje obarvala s tematiko vina saj menim, da je prav vino zgodba okoli katere bi morali v našem območju sestavljati vsaj del turistične ponudbe.

Ne le, da imamo po mestu ogromno vinskih točk, še več imamo festivalov in dogajanj, ki svojo pozornost usmerjajo prav v zgodbe in praznovanja povezana z vinom, vinogradništvom in tradicijo teh dveh v Mariboru in okolici. Če še niste, nas obiščite in spoznajte domovanje kraljice vseh trt tudi vi. Se vidimo!

8. VIRI IN LITERATURA

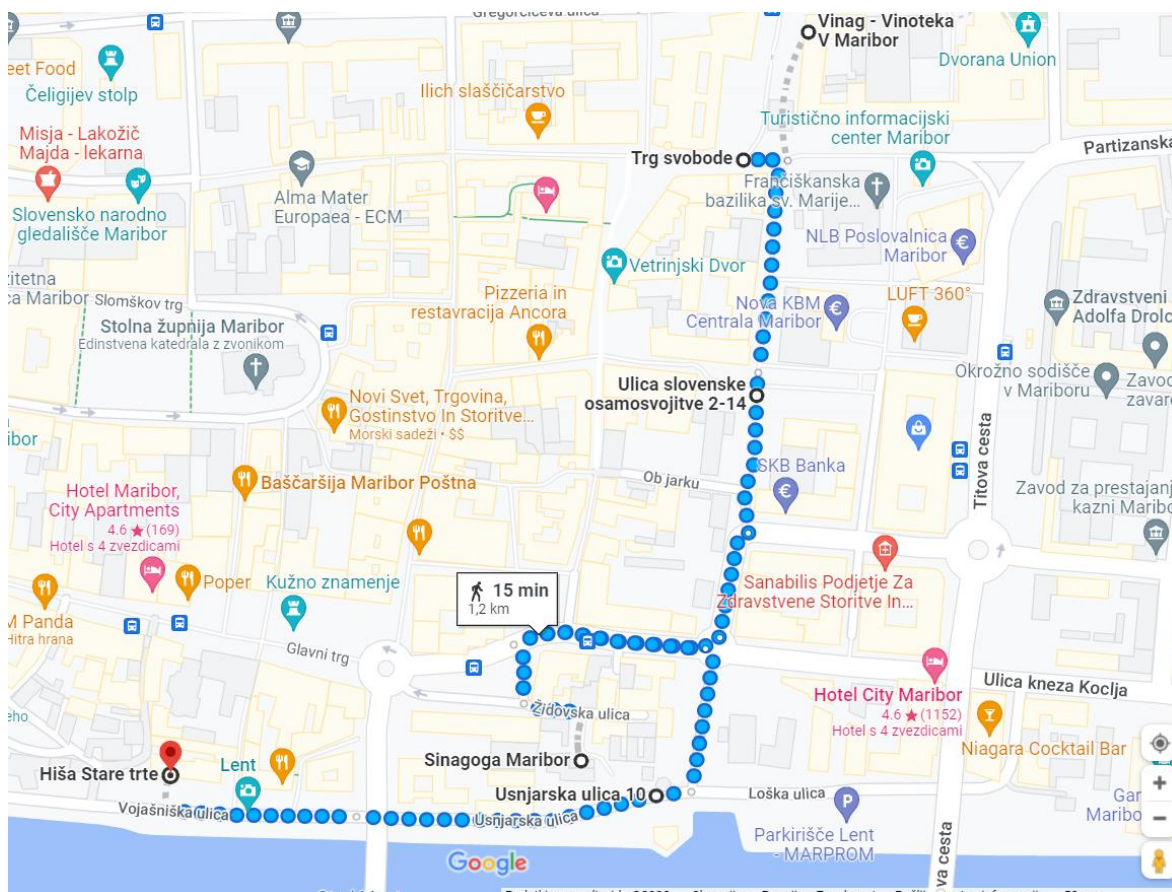
- Alič, V. (22. april 2021). *Članek; Novice; Vinagovo podzemlje se počasi prebuja*. Pridobljeno iz spletno mesto O vinu, 20.4.2022: <https://www.ovinu.si/1498/Vinagovo-podzemlje-se-pocasi-prebuja>
- Curk, J. (2000). *Maribor: Vodnik po mestu in okolici*. (I. Kramberger, & P. Premzl, Ured.) Maribor, Maribor, Slovenija: Umetniški kabinet Primož Premzl.
- Gabrijan, P. (28. maj 2020). *Kultura: Intervju: "Najbolj trdoživ in za Jude nevaren je stereotip o njihovi povezanosti z denarjem"*, 23.4.2022. Pridobljeno iz spletno mesto RTV Slovenije, 23.4.2022: <https://www.rtv slo.si/kultura/intervju/najbolj-trdoziv-in-za-jude-nevaren-je-stereotip-o-njihovi-povezanosti-z-denarjem/525290>
- Gordon-Bennett, C. L. (8. Februar 2021). *Abrahamic: Middle Eastern: Judaism, "Explanations for Four Cups of Wine at Passover Seder."* 20.4.2022. Pridobljeno iz spletno mesto Learn Religions: <https://www.learnreligions.com/passover-the-four-cups-of-wine-2076514>
- Hiša stare trte*. (18.10. oktober 2020). Pridobljeno iz Zgodovina stare trte: <https://www.staratrt.si/zgodba/zgodovina>
- Hiša stare trte*. 20.4.2022. (20. april 2022). *Stara trta: Znanje: Nadvojvoda Janez*. 20.4.2022. Pridobljeno iz spletno mesto Hiše Stare trte Maribor. 20.4.2022: <https://www.staratrt.si/znanje/nadvojvoda-janez>
- My Jewish Learning. (8. Februar 2021). *My Jewish Learning: What Does Judaism Say About Wine?*, 22.4.2022. Pridobljeno iz spletno mesto My Jewish Learning: <https://www.myjewishlearning.com/article/wine-and-intoxication-a-view-from-jewish-sources/>
- Narodni dom Maribor. (brez datuma). *Narodni dom Maribor; Informacije; Prostori; Vodni stolp*; 25.4.2022. Pridobljeno iz spletno mesto Narodnega doma Maribor; 25.4.2022: <https://www.nd-mb.si/informacije/prostori/vodni-stolp>
- Pivka, J., & Kaučič, R. (2017). *Maribor: top 100 zanimivosti*. Miklavž na Dravskem polju, Slovenija: Založba Roman.
- Premzl, P., Godina-Golija, M., Černe, U. P., & Benet, A. (2017). *Novi Maribor : mesto v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja*. Maribor: Umetniški Kabinet Primož Premzl.
- Radovanovič, S. (2015). *Mariborske ulice nekoč in danes*. (S. Radovanovič, Ured.) Miklavž na Dravskem polju, Slovenija: Založba Roman.
- Statistični urad Slovenije*. (30. 4 2022). Pridobljeno iz <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164466S.px>
- Trajekt, Zavod za prostorsko kulturo . (23. marec 2011). *Prenova Trga Leona Štuklja v Mariboru*; 23.4.2022. Pridobljeno iz spletno mesto podjetja Trajekt; 23.4.2022: <http://trajekt.org/2011/03/23/prenova-trga-leona-stuklja/>
- Vili Vuk, Z. z.-P. (2006). *Vinsko-kulturna pot nadvojvode Janeza*. Maribor: Dravska tiskarna Maribor.

Virtič, P. (november 2009). *Lepote; Martinovanje nekoč in danes*. Pridobljeno iz spletno mesto Moja Slovenija: <https://mojaslovenija.net/tudi-okoli-martinovega-je-veliko-pregovorov-drijo/>

PRILOGE

Priloga 1: Zemljepisni prikaz odsekov vođenja

Priloga 2: Slikovno gradivo

Slika 1: Najstarejša trta na svetu
(VIR: <https://cutt.ly/2GmkDtf>)

Slika 2: Panoramski pogled na Maribor z vinogradi
(VIR: <https://cutt.ly/CGmxi79>)

Slika 3: Trg Svobode
(VIR: <https://cutt.ly/bGmxGju>)

Slika 4: Židovski trg
(VIR: <https://cutt.ly/oGmOHrw>)

Slika 5: Vinagova vinska klet
(VIR: <https://cutt.ly/6GmPD3U>)

Slika 6: Drava in Lent
(VIR: <https://cutt.ly/6GmA3Yh>)

Slika 7: Glavni trg
(VIR: <https://cutt.ly/3GmS3BA>)

Slika 8: S kolesom po mestu
(VIR: <https://cutt.ly/YGmJykD>)

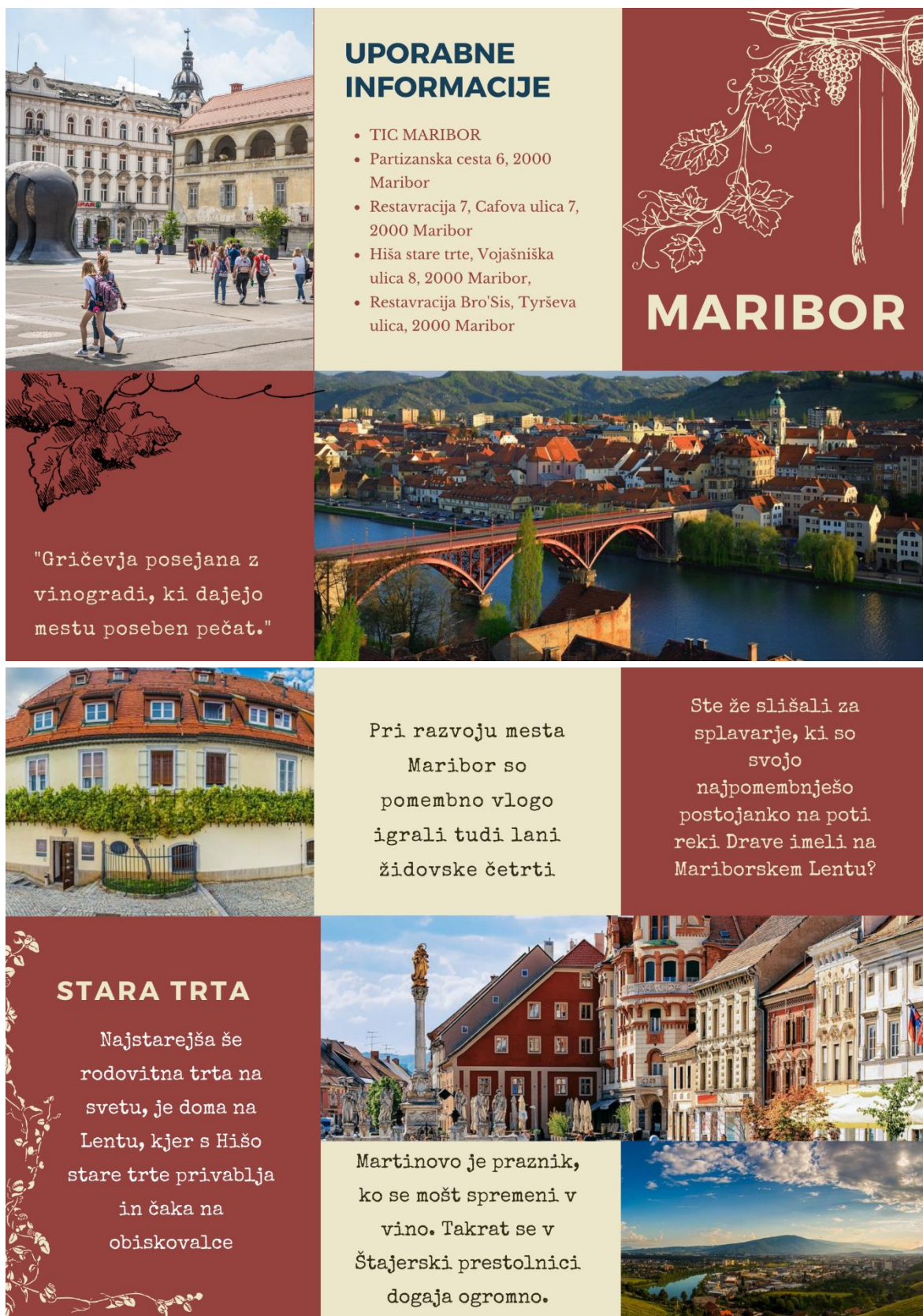
Slika 9: Razstava o Nadvojvodi Janezu v Hiši stare trte
(VIR: <https://cutt.ly/DGmJ78i>)

Slika 10: Martinovanje na trgu Leona Štuklja
(VIR: <https://cutt.ly/LGmKLqg>)

Priloga 3: Brošura

Priloga 4: Mobilna aplikacija Slovenski turistični vodnik

Turistična zveza Slovenije je za lažje raziskovanje naše čudovite Slovenije ustvarila aplikacijo imenovano Slovenski turistični vodnik, kjer najdemo aktualne lokacije o lokalnih znamenitostih, posebnostih, dogodkih in možnostih kulinarčnih doživetij v kraju, kjer se nahajamo.

Odlična dopolnilna opcija je tudi obveščanje o trenutnih prometnih razmerah na cestah, kar nam omogoča še hitrejšo in bolj optimalno dostopnost do željenega cilja. Izjemno všeč mi je tudi zemljevid interesnih točk, ki ga najdemo v aplikaciji. Ta nam omogoča vpogled v podrobne informacije ter možnost navigacije do točke.

Najbolj »kul« pa je, da je aplikacija na voljo povsem BREZPLAČNO!